

قرار داده ایم) چهارم دادن امتحان علمی و عملی (درین امتحان مطابق پرگرامی که وزارت عدایه مرتب کرده و پس از گذشتن از مقامات لازم ضمیمه و اعلان خواهد شد نوشته است دادن امتحان مطابق مقررات قانونی و همانکه آجا نوشته) اشخاص مفصده ذیل در عدایه مستخدم نمی شوند:

اولاً اشخاصیکه بواسطه ارتکاب جنحه و جنایت در تحت مجازات هستند یا بواسطه اتهام بجنحه و جنایت در تحت مجازات باشند و برائت خود را حاصل نکرده باشند ثانیاً کسانی که بواسطه ارتکاب بجنحه و جنایت محکوم بحبس یا مجازاتی شدیدتر شده باشند (ما هم در اینجا نوشتیم عدم محکومیت بجنحه و جنایت) ثالثاً اشخاصیکه ورشکسته اعلان شده اند (اینرا هم ما در اینجا قید میکنیم و علت و عدت قید نکردن هم این بود که ورشکست شدن بتقصیر هم (در شمار جنحه و جنایت است) رابعاً اشخاصیکه در تحت قیومیت یا ولایت شرعی هستند (ما هم در اینجا سررا ۳۰ سال قرار دادیم) خامساً کسانی که معروف بفساد عقیده اسلامی باشند (در اینجا هم قید کردیم عدم معروفیت بفساد عقیده و اخلاق منتهی کلمه عدم را جلوانداختیم)

سادساً اشخاصیکه متظاهر بارتکاب منکرات و اتصاف باخلاق ذمیه هستند (ما هم نوشته ایم متجاوز بفسق نباشد بلکه ما چیزی هم در اینجا اضافه کردیم که هیچگونه قیام و اقدام بر علیه حکومت ملی نباشد حالا میگوئید باشد ما نوشتیم معتاد باستعمال افیون نباشد - میگویند خوبست افیون استعمال کند و قیدش زائد است؟ ما گفتیم مبتلا بامراض مسریه نباشند آقا میفرمایند باشد؟

آقا سید یعقوب - بنده اجازه میخواهم بنده بهتان زدند (جمعی گفتند مذاکرات کافی است) رئیس - اگر بخواهیم رأی بگیریم عده کافی نیست پس این مسئله خواهد ماند برای جلسه دیگر

برای شرفیابی حضور اهل حضرت و عرض تبریک هیئتی باید بحکم قرعه معین شود اگر تصویب می فرمائید دوازده نفر بقید قرعه معین گردد (آقای منتصر الملک استقراع نموده بترتیب ذیل نتیجه حاصل گشت) آقایان: امین الشریعه - عمید الممالک آقا شیخ محمد حسین سعادت (رئیس - مریض هستند) گروسی (آقا شیخ محمد حسن گروسی - دیگر را استقراع نمایند) شیخ العرافین زاده - سردار جنک - آقا سید کاظم یزدی - دکتر لقمان - حاج میرزا عبدالوهاب - اقبال - السلطان - آقا میرزا سید حسن کاشانی شیخ الاسلام اصفهانی

رئیس - جلسه آتیه روز یکشنبه صبح سه ساعت بظهر مانده: بقیه دستور امروز آقای مستشار السلطنه (اجازه)

مستشار السلطنه - بنده از کمیسیون مطالعه نفت سئوالی داشتم و چون نظر مجلس شورای ملی راجع باین قضیه خیلی متوجه است خود بنده هم علاقمند هستم خواستم ببینم چرا لایحه نفت بمجلس نمی آید.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده خواستم از مجلس تقاضا کنم لویح کمیسیون بودجه راجع باولاد آقا محمد سید تقی و سالار محترم جزء دستور روز یکشنبه قرار داده شود

رئیس - جزء دستور هست آقا سید یعقوب - در اول دستور باشد

رئیس - آقای نصیر السلطنه (اجازه)

حاج نصیر السلطنه - آقای مستشار - السلطنه راجع بلایحه نفت سئوال فرمودند کمیسیون چندین جلسه با حضور آقای وزیر فواید عامه مشغول مذاکره و اصلاح بود و تقریباً چند ماهه هم گذشته است و باز هم مشغولیم و برای روز دوشنبه هم از آقایان تقاضا کردیم که حاضر شده جلسه ممتدی تشکیل دهیم شاید زودتر بتوانیم لایحه را تقدیم مجلس کنیم

رئیس - آقای شیخ الاسلام اصفهانی (اجازه)

شیخ الاسلام - بنده کاملاً بحفظ مذاکرات معتقدم اما تا یک حد تقریباً سه ماه قبل یا کمتر دستوری از مجلس صادره شد که از هر شعبه یک نفر انتخاب و کمیسیون بین النهرین را تشکیل دهند و ترتیب طبع و توزیع اوراق را قبول نمایند و قریب ده مرتبه آقای آقا سید فاضل که رئیس کمیسیون هستند آقایان اعضاء را دعوی بحضور کرده فقط بنده با یک نفر دیگر حاضر می شدیم

حالا خوبست آقایان تکلیفی برای اینکار معین کنند یا اینکه داده بودند ابطال کنند

بنده متعیرم چه کنم پیش از این هم از دست من ساخته نیست که آقایان اصرار کنم حاضر شوند یکروز جلسه هم امروز بود که ما صبح تا ظهر معطل بودیم ولی هیچکس حاضر نشد

آقا سید فاضل - همانطور که آقای

شیخ الاسلام اظهار کردند چندین جلسه به آقایان اطلاع دادیم که بیایند در یکی دو جلسه اولی هم تقریباً اکثریت حاصل و زمینه مطلب روشن شد ولی در این اواخر اعضائی که حاضر میشوند فقط بنده ام آقای شیخ الاسلام. حالا نمیدانم علت استنکاف آقایان از آمدن چیست خوبست از مقام ریاست

امر و مقرر شود که اعضاء حاضر شده جلسه منعقد گردد

مساوات - اسامی اعضاء را بخوانید

آقا سید فاضل - بنده، آقای شیخ الاسلام اصفهانی، آقای اقبال السلطان، آقای آقا میرزا سید حسن کاشانی، آقای صدر الاسلام و یک نفر دیگر که اسمش خاطر من نیست

رئیس - باین آقایان تذکر داده میشود که حاضر شوند اگر حاضر نشدند اطلاع بدهند تا تجدیداً انتخاب بعمل آید. آقای ملک الشعراء (اجازه)

ملک الشعراء - بنده نظر بعلاقه مندی که بحفظ حیثیات مجلس داشته و دارم و مکرر هم عرض کرده ام میخواهم خاطر محترم آقایان نمایندگان را بیک نکته متذکر کنم و آن مسئله تعصن در مجلس است

اشخاصی که در مجلس تعصن اختیار میکنند قطعی است که پس از تأسیس از رسیدگی دولتی باریض آنها بمجلس متعصن میشوند و اگر کسی متعصن شد نباید مدت زیادی طول بکشد.

مکرر دیده شد که جمعی در مجلس متعصن شدند که تعصن آنان مربوط به مسائل اجتماعی بوده و مجلس باعجله آنها را با میل بمرام خارج نموده ولی بنده میبینیم آقای مستعان الملک که یکی از اشخاص آزادی خواه و یکی از عناصر ریست که غالب آقایان از حال ایشان و سوابق خدمات او اطلاع دارند در مجلس متعصن هستند و همیشه در نظر آقایان نمایندگان آمده صحبت میکنند بنده متعیرم چطور میشود یک آدم سابقه دار در آزادی که تظاهرات او غالباً تظاهرات ساده بوده است در مجلس متعصن باشد و متأسفانه دولتها هم باظهارات او واقعی نگذارند بنده نسبت بسهم خود استدعا دارم که نسبت با آقای مستعان و سایر آقایان که در روز در اثر اختلاف نظر بین ملاکین و مستأجرین تعصن اختیار کرده اند بذل توجهی بفرمایند و کمیسیون عرایض تصمیمات جدی تری اتخاذ و اگر لازم است در مجلس علنی تذکراتی بدولت داده شود و ترتیبی شود که امید نسبت بتعصن در مجلس مبدل بیاس نشود و خود این مطلب مقدمه شود برای اینکه هیئت های دولتی بتعصن در مجلس اهمیت دهند نه اینکه یک نفر در مجلس متعصن شود و ششماه هم فریاد بزند و حق هم با او باشد بالاخره دولت باریض او گوش نهد

چون این مسئله مربوط بحفظ عدالت و حقیقت مجلس نمایندگان است استدعا دارم آقایان نمایندگان در این باب مطالعاتی فرموده در قضیه آقای مستعان الملک و سایر متعصنین تصمیمی اتخاذ فرمایند تا یک نفر متعصن پنج ششماه در مقابل نمایندگان آمدن

شده بگذرد و این مسئله بنفع مجلس و متعصنین تمام شود (مجلس تقریباً دو ساعت از شب گذشته ختم شد)

رئیس مجلس - مؤتمن الملک جلسه ۲۵۸ صورت مشروح مجلس یوم یکشنبه ۲۵ حمل ۱۳۰۲ مطابق ۲۸ شعبان ۱۳۴۱ (مجلس دو ساعت قبل از ظهر بریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل گردید)

صورت مجلس یوم پنجشنبه ۲۲ حمل را آقای امیر ناصر قرائت نمودند

رئیس - صورت مجلس ایرادی ندارد؟ آقای شیخ الاسلام اصفهانی (اجازه)

شیخ الاسلام اصفهانی - در جلسه گذشته بنده هم قبل از تنفس و هم بعد از تنفس شرحی عرض کردم و اشاره بان نشده است

رئیس - راجع بچه مطلب شیخ الاسلام اصفهانی - راجع به قانون استخدام مستخدمین عدلیه عرایضی کردم که در صورت مجلس نوشته نشده است

رئیس - چرا نوشته شده است

شیخ الاسلام - پس شاید بنده ملتفت نشده ام

رئیس - هشت نفری برای عضویت کمیسیون خارجه انتخاب شده اند از قرار است که عرض میکنم: آقایان شیخ رئیس - قوام السلطنه - سلیمان میرزا - قوام الدوله - سیه دار اعظم - جلیل الملک - منتظر الملک - حاج نصیر السلطنه - ولی آقای حاج نصیر - السلطنه در دو کمیسیون دیگر عضویت دارند

حاج نصیر السلطنه - بنده از کمیسیون بودجه قدیم استعفا میدهم

رئیس - جمعی از آقایان پیشنهادی کرده اند که قرائت میشود (آقای امیر ناصر بشرح ذیل قرائت نمودند)

نظر باینکه در ادوار گذشته بواسطه غفلت حکام و فقدان وسائل لازم اهالی بحرین از استیفای حق و کالت معروم مانده اند و نظر باینکه ساکنین جزیره بحرین از نقطه نظر عده برای یک نفر وکیل کافی هستند بنده با قید فوریت ماده واحده ذیل را به مجلس مقدس پیشنهاد و تصویب آنرا درخواست مینمایم

ماده واحده - مجلس شورای ملی تصویب مینماید که ساکنین جزیره بحرین حق خواهند داشت یک نفر نماینده بر طبق قانون انتخابات مستقیماً منتخب و برای عضویت

انتخابات مستقیماً منتخب و برای عضویت

انتخابات مستقیماً منتخب و برای عضویت

انتخابات مستقیماً منتخب و برای عضویت

انتخابات مستقیماً منتخب و برای عضویت

انتخابات مستقیماً منتخب و برای عضویت

انتخابات مستقیماً منتخب و برای عضویت

انتخابات مستقیماً منتخب و برای عضویت

مجلس شورای ... ان کسب دارند .
 صدرالاسلام ... معتمدان جاریه .
 نوضات . سید یعقوب .
 ...
 رئیس - ...
 مطرح است
 آقای کازرونی
 (اجازه)
آقامیرزا علی کازرونی - بنده فلان دستور عرض دارم اجازه بفرمائید
رئیس - در دستور حرفی دارید؟
آقامیرزا علی کازرونی - خیر در این لایحه که تقاضای فوریت شده بود و الان هم قرائت شد اگر مانع قانونی نداشته باشد خوب است امروز مطرح شود
رئیس - نمیدانم طرح قانونی را میشود اینطور مطرح کرد یا خیر؟
جمعی از نمایندگان - خیر
رئیس - آقای آقاسید فاضل (اجازه)
آقاسید فاضل - بنده هم راجع به همین پیشنهاد عرض داشتم ولی معلوم شد که قانوناً باید برود بکمیسیون مربوطه بنابراین عرضی ندارم اگر مطرح شد که هرايضم راعرض کنم
رئیس - بسته بمیل خودتان است هرطور میل مجلس است همانطور رفتار میشود .
 آقای آقاسید یعقوب (اجازه)
آقاسید یعقوب - حالا که مقام ریاست ما را متنبه کردند باادراک این مسئله خواستم عرض کنم که دوماه بیشتر به عمر مجلس باقی نمانده است اگر چنانچه مجلس رأی بدهد این لایحه میروند بکمیسیون مبتکرات باز گشتن آن مدت یکماه طول میکشد و اگر چنانچه در همین امروز مطرح شود و بگذارد بهتر است تا شاید در این آخر دوره يك کاری از پیش برده باشیم که يك خدمتی هم باهالی بحرین کرده باشیم
رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)
حائری زاده - در کمیسیون تجدید نظر در قانون انتخابات نقاطی را که جمعیت آنها مقتضی انتخاب نماینده بود در نظر گرفته شد و اگر نظر آقایان باشد وقتی آن راپرت که بمجلس تقدیم شد شش نفر هم بده نمایندگان افزوده شده بود حالا هم که آقای کازرونی این پیشنهاد کرده اند در واقع مکمل آن لایحه است و به عقیده بنده بهترین است این لایحه بکمیسیون تجدید نظر در قانون انتخابات مراجعه شود تا در آنجا يك لایحه مفصلی برای سایر مجالی که وکیل علیحده لازم داشته باشد ترتیب داده وبمجلس پیشنهاد نمایند تا تکلیف آنها معلوم بشود و مخصوص به بحرین نباشد چون

غالب نقاط قبیل کرمان استرآباد بلوچستان وکیل اضافی لازم دارند وعده که فملا هست کم است و باید به آنجا هم اضافه شود .
 (صحیح است)
رئیس - آقای آقامیرزا سید حسن (اجازه)
آقا میرزا سید حسن کاشانی - بنده هم میخواستم عرض کنم که این لایحه باید برود بکمیسیون مبتکرات
رئیس - آقای کوروسی در این خصوص فرمایشی دارید؟
حاج شیخ محمد حسن کوروسی - خیر
رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)
حاج شیخ اسدالله - بنده نمیدانم این مطلبی که مطرح است آیا باید مستقیماً در مجلس مطرح شود یا برود بکمیسیون ولی بنده با آقای حائری زاده موافقم که این لایحه برود بکمیسیون ونسبت بسایر مجالی که کسر دارند باغفلت شده است يك مرتبه يك پیشنهاد جامعی تهیه نموده وبمجلس تقدیم دارند .
رئیس - آقای آقا سید فاضل (اجازه)
آقاسید فاضل - بنده گمان میکنم همانطور که آقای رئیس فرمودند اختیار این امر با خود مجلس است و منافاتی ندارد که این ماده واحده پیشنهاد آقایان در مجلس مطرح وتصویب شود و برای سایر نقاطی هم که کسر دارند بمجلس پیشنهاد بشود و بنده پیشنهاد میکنم بدون مراجعه بکمیسیون مبتکرات این لایحه در مجلس مطرح شود ونسبت بجاهای دیگر هم منافاتی ندارد که بعد يك پیشنهاد جامعی شود و با این اعلانی هم که دولت راجع بانتخابات داده است منافی نیست
رئیس - هر پیشنهادی که میفرمائید باید کتباً باشد تا بآن رأی بگیریم
 آقای مستشار السلطنه (اجازه)
مستشار السلطنه - بنده تصور میکنم اگر این پیشنهاد آقای کازرونی بکمیسیون مربوطه ارجاع بشود تا نظر به هیئت دولت هم معلوم شود بهتر باشد
رئیس - آقای آقا میرزا اهل کازرونی (اجازه)
آقامیرزا علی - بنده گمان میکنم هیچ منافاتی نداشته باشد که ما امروز این پیشنهاد را مطرح وتصویب کنیم و راجع به سایر نقاطی هم که آقایان تشخیص داد اند که باید وکیل داشته باشند و یا اگر دارند زیاد شود کمیسیون تجدید نظر يك راپرت جامعی بدهد تا در مجلس مطرح شود ولی در هر صورت این مسئله مانع الجمع نیست و منافاتی ندارد که امروز پیشنهاد بنده خاتمه پیدا کند و بقیه همانند برای روز های دیگر

رئیس - آقای آصف الممالک (اجازه)
آصف الممالک - بنده هم با این پیشنهاد موافقم ولی همانطور که آقای حائری زاده فرمودند معتقد هستم که این لایحه برود بکمیسیون تجدید نظر در قانون انتخابات تا در آنجا سایر نقاطی هم که کسر دارند باین لایحه ضمیمه شده و یکمرتبه بمجلس راپرت بدهند
رئیس - آقای شیخ الرئیس (اجازه)
شیخ الرئیس - بنده تصور میکنم خلط مبحث میشود مطلب خیلی فرق دارد اینجا مذاکره میشود که يك ناحیه یا يك شهری وکیل کسر دارد و یا باید يك شهری راجعه حوزة شهر دیگر بکنند اگر چه بنده هم موافق هستم ولی همان طوریکه آقای رئیس هم دیروز فرمودند با رسیدن موقع انتخابات و اینکه دولت موافق قانون بهمه جا اعلان انتخابات را اشاعه داده است این قبیل لوابیح حالا موقع ندارد که تصویب شود و اسباب بطوع جریان انتخابات بلکه تعطیل آن خواهد شد و حالا مورد ندارد باینکه خود بنده در کمیسیون تجدید نظر در قانون انتخابات رأی دادم که عده نمایندگان بعضی نقاط زیاد شود ولی حالا موقعش نیست اما راجع باین پیشنهاد چون بنده هم امضاء کرده ام عرض میکنم که ما این پیشنهاد را خارج از موضوع سایر نقاط دانستیم یعنی چون تا به حال به اهالی آن نقطه اعلان انتخابات داده نشده است و حالا ما می خواهیم آنها هم يك وکیل انتخاب کنند و این مطلب بعقیده بنده يك مطلب تأسیسی است اما مطابق قانون و فلسفه نظامنامه که میگویند طرحهای قانونی باید برود بکمیسیون تا يك مطالعه در آن بشود معتقدم که این پیشنهاد یا بکمیسیون مبتکرات یا بیک کمیسیون مخصوص مراجعه شود تا وقت مخصوص در آن شده و به مجلس راپرت بدهند بعد از آنکه تمام وقت لازم ندارد چون يك طرح هفتاد هشتاد ماده نیست که مدتی طول بکشد بنابراین معتقدم که به کمیسیون مراجعه بشود و با مطرح شدنش در مجلس مخالفم ولی استدعا میکنم اعضاء کمیسیون هم زود تر نظریات خود را راپرت بدهند
رئیس - آقای تدین (اجازه)
تدین - در عین اینکه نظامنامه داخلی حق میدهد که طرح قانونی مستقیماً بدون مراجعه بکمیسیون در خود مجلس مطرح شود معذک مینویسد در صورتی که بخواهند در خود مجلس هم مطرح شود باید اقلیست و چهار ساعت قبل طبع وتوزیع بشود بناء علیهذا مطابق نظامنامه امروز نمیشود این پیشنهاد را مطرح کرد یا باید بکمیسیون مبتکرات یا بکمیسیونی که در این امر ذی مدخل است

رجوع شود ولی بنده بانظر حضرت والا موافقم که بکمیسیون مبتکرات رجوع شود کمیسیون هم زود تر رأی خود را بدهد (جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است)
رئیس - سه فقره پیشنهاد رسیده است قرائت میشود
 (پیشنهاد آقایان - آقاسید یعقوب - و آقا سید فاضل - و حائری زاده بشرح ذیل قرائت شد)
 بنده پیشنهاد میکنم که این طرح در همین جلسه مطرح شود مجلس تکلیف او را معین کند (یعقوب الموسوی)
 بنده پیشنهاد میکنم ماده واحده راجع بانتخاب یک نفر نماینده به جهت جزیره بحرین همین امروز مطرح شود در مجلس و مذاکره شود .
 (سید فاضل کاشانی)
 بنده پیشنهاد میکنم طرح قانونی ارجاع بکمیسیون تجدید نظر در قانون انتخابات شود تا زودتر راجع بزیاد شدن عده نمایندگان راپرتی تقدیم مجلس شود (حائری زاده)
رئیس - اول رأی میکنیم به پیش نهاد آقای آقاسید فاضل و آقا سید یعقوب که تقاضا کرده اند در همین جلسه مطرح شود بفرمائید توضیح بدهید
آقاسید فاضل - چون قدری در این موضوع مذاکره شده است لهذا بطور مختصر عرض میکنم حقیقتاً این مسئله با آن قضیه ازدیاد نمایندگان بعضی نقاط تفاوت فاحش دارد چون آقای رئیس فرمودند نظامنامه اجازه میدهد که در خود مجلس مطرح شود بدون مراجعه به کمیسیون مربوطه
رئیس - بنده همچو عرض نکردم عرض کردم بسته بمیل مجلس است
آقاسید یعقوب - ایشان نمیتوانند توضیح بدهند اجازه بفرمائید بنده توضیح بدهم
آقاسید فاضل - شاید بنده بد شنیده باشم ولی عرض میکنم باید حقوق اهالی بحرین محفوظ بماند و این خیلی بد است که آنها در انتخابات شرکت نکنند پس باید هر طوری که هست حقوق آنها را که تبعه ایران هستند محفوظ داشت که استیفای حقوق خودشان را بکنند این است که چون از طرف دولت هم اعلان انتخابات داده شده است البته باید در این موقع حقوق يك جمعیتی که در بحرین نشسته اند محفوظ بماند و بنده عقیده دارم که آقایان موافقت بفرمائید و این مسئله امروز در مجلس مطرح شود تا حقوق این اشخاص هم محفوظ بماند
رئیس - آقاسید یعقوب (اجازه)
آقاسید یعقوب - بنده هم در تایید مطالبی که آقای آقاسید فاضل بیان فرمودند

عرض میکنم البته تمام آقایان نمایندگان بطور اکمل به این قضیه متوجه هستند و این هم مسلم است که من نمیتوانم بگویم ایران یا ایرانی را بیشتر از همه دوست دارم خیر همه مثل هم هستیم و همه در این مسئله متفق هستیم ولی راجع به اعتراض آقای تدین بنده خواستم از مقام ریاست سؤال کنم و از مجلس استفسار کنم که آیا یک نماینده حق دارد یک طرح قانونی را بابت فوریت به مجلس پیشنهاد نماید یا خیر ؟ اگر حق دارد که بنده تقاضا میکنم این طرح بدون ارجاع بکمیسیون در همین جلسه مطرح شود .

رئیس - این توضیح نبود سؤال بود رأی میگیریم پیشنهاد آقایان آقا سید یعقوب و آقا سید فاضل آقایانی که قابل توجه میدانند قیام نمایند
(عده قلبی قیام نمودند)
رئیس - در صد آقای حائری زاده بفرمائید توضیح بدهید

پیشنهاد آقای مدرس بشرح ذیل قرائت شد :
پیشنهاد میکنم ماده اول بطریق ذیل نوشته شود :
ماده اول - داوطلبان مقام حکام معاکم عدلیه و صاحب منصبان یار که باید دارای شروط ذیل باشند :
۱ - شروط طبقه در قانون اصول معاکمات و تشکیلات عدلیه ذکر شده
۲ - ممتاز نبودن باستعمال افیون و مبتلا نبودن بامراض مسریه
(مدرس)

رئیس - آقای مدرس (اجازه)
مدرس - بنده از آقای مخبر تقاضای کنم این پیشنهاد را قبول بفرمایند بواسطه اینکه در این ماده خیلی مذاکره شده و آنچه بنده فهمیدم این پیشنهاد منافاتی با ماده اول ندارد چون بیشتر نظریات آقایان بآن قانونی است که سابقاً نوشته شده و آن قانون تمام این ملاحظات را کرده است و در آنجا تمام این نکات ملاحظه و مراعات شد، کما اینکه کلمه حکام که در اینجا نوشته شده مطابق همان الفاظی است که در قانون اساسی و قانون اصول تشکیلات باشد نوشته شده و نه لفظاً و نه معنای ایرادی ندارد و گمان نمیکند با این فرمایشاتی هم که آقای مخبر فرمودند اختلاف معنوی داشته باشد و اگر رجوع به آن قانون به نمایند می بینید که پیش نهاد بنده اصلاح است و راجع بآن دو شرط هم که ممتاز نبودن با فیون و امراض مسریه است و در این قانون قید شده است بنده اشکالی نمی بینم که آنها هم اضافه شود

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)
آقا سید یعقوب - آقای مدرس بفرمائید اینها لازم نیست بنده عرض میکنم چنانکه تجربه به ما نشان داده غالب اشخاصیکه باغی و طاعی شده اند و میگویند ما حکومت ملی هستیم ما هنوز نتوانسته ایم که آنها را معاکم کنیم . کسیکه مطیع قانون اساسی است و کسیکه در تحت حکومت مشروطه و قانون اساسی رفتار میکند جزء حکومت ملی است ولی چون این لفظ از موضوع و معنای خودش خارج شده و یک معنای عامی را گرفته و بنده هم اعتقاد بلفظ عام ندارم از این جهت پیش نهاد کردم (عدم معکومت مشروطه) نوشتن نهاد بر ضد حکومت ملی

رئیس آقای آقا سید فاضل (اجازه)
آقا سید فاضل - در قانون اصول معاکمات یک شرایط وجودی و عدمی نوشته شده که آقای منصور السلطنه آنها را پیش نهاد کردند ولی شرط (پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب باند صحبت نماید

رئیس آقای آقا سید فاضل (اجازه)
آقا سید فاضل - در قانون اصول معاکمات یک شرایط وجودی و عدمی نوشته شده که آقای منصور السلطنه آنها را پیش نهاد کردند ولی شرط (پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب باند صحبت نماید

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)
آقا سید یعقوب - آقای مدرس بفرمائید اینها لازم نیست بنده عرض میکنم چنانکه تجربه به ما نشان داده غالب اشخاصیکه باغی و طاعی شده اند و میگویند ما حکومت ملی هستیم ما هنوز نتوانسته ایم که آنها را معاکم کنیم . کسیکه مطیع قانون اساسی است و کسیکه در تحت حکومت مشروطه و قانون اساسی رفتار میکند جزء حکومت ملی است ولی چون این لفظ از موضوع و معنای خودش خارج شده و یک معنای عامی را گرفته و بنده هم اعتقاد بلفظ عام ندارم از این جهت پیش نهاد کردم (عدم معکومت مشروطه) نوشتن نهاد بر ضد حکومت ملی

رئیس آقای آقا سید فاضل (اجازه)
آقا سید فاضل - در قانون اصول معاکمات یک شرایط وجودی و عدمی نوشته شده که آقای منصور السلطنه آنها را پیش نهاد کردند ولی شرط (پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب باند صحبت نماید

رئیس آقای آقا سید فاضل (اجازه)
آقا سید فاضل - در قانون اصول معاکمات یک شرایط وجودی و عدمی نوشته شده که آقای منصور السلطنه آنها را پیش نهاد کردند ولی شرط (پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب باند صحبت نماید

رئیس آقای آقا سید فاضل (اجازه)
آقا سید فاضل - در قانون اصول معاکمات یک شرایط وجودی و عدمی نوشته شده که آقای منصور السلطنه آنها را پیش نهاد کردند ولی شرط (پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب باند صحبت نماید

رئیس - آقای آقا میرزا علی (اجازه)
آقا میرزا علی - بنده پیشنهاد میکنم که در این قانون به مجلس آمدن خواستم تفسیر یا تبصره برای توضیح معنی جمله قیام و اقدام بر علیه حکومت ملی نوشته شود ولی پذیرفته نشده

رئیس - آقای آقا میرزا علی (اجازه)
آقا میرزا علی - بنده سابق که این قانون به مجلس آمد خواستم تفسیر یا تبصره برای توضیح معنی جمله قیام و اقدام بر علیه حکومت ملی نوشته شود ولی پذیرفته نشده

رئیس - آقای آقا میرزا علی (اجازه)
آقا میرزا علی - بنده سابق که این قانون به مجلس آمد خواستم تفسیر یا تبصره برای توضیح معنی جمله قیام و اقدام بر علیه حکومت ملی نوشته شود ولی پذیرفته نشده

رئیس - آقای آقا میرزا علی (اجازه)
آقا میرزا علی - بنده سابق که این قانون به مجلس آمد خواستم تفسیر یا تبصره برای توضیح معنی جمله قیام و اقدام بر علیه حکومت ملی نوشته شود ولی پذیرفته نشده

رئیس - آقای آقا میرزا علی (اجازه)
آقا میرزا علی - بنده سابق که این قانون به مجلس آمد خواستم تفسیر یا تبصره برای توضیح معنی جمله قیام و اقدام بر علیه حکومت ملی نوشته شود ولی پذیرفته نشده

رئیس - آقای آقا میرزا علی (اجازه)
آقا میرزا علی - بنده سابق که این قانون به مجلس آمد خواستم تفسیر یا تبصره برای توضیح معنی جمله قیام و اقدام بر علیه حکومت ملی نوشته شود ولی پذیرفته نشده

رئیس - آقای آقا میرزا علی (اجازه)
آقا میرزا علی - بنده سابق که این قانون به مجلس آمد خواستم تفسیر یا تبصره برای توضیح معنی جمله قیام و اقدام بر علیه حکومت ملی نوشته شود ولی پذیرفته نشده

رئیس - آقای آقا میرزا علی (اجازه)
آقا میرزا علی - بنده سابق که این قانون به مجلس آمد خواستم تفسیر یا تبصره برای توضیح معنی جمله قیام و اقدام بر علیه حکومت ملی نوشته شود ولی پذیرفته نشده

چون بیک قسمت از شعبه اداری آمده و خدمت کرده اند دیگر نتوانند بسمت قضائی خود عودت کنند

زیرا اغلب آنان میبایست که از قضات و صاحبان نصیبان باز که میآورند و در قسمت اداری مرکزی یا امور (گرچه اسمش قسمت اداری است ولی کارش کار قضائیست) بکار و امیدوارند و از آنها استفاده میکنند و اگر این مصطب را اینجا قید کنیم بمقیده بنده بهتر است سابق بر این اشکال نداشت برای اینکه قانون استخدام مبنی نبود ولی حالا که قانون استخدام برای قضات نوشته ایم اگر این مسئله را هم در اینجا متذکر شویم که آن اشخاص نمی توانند بشغل اول خود عودت نمایند تا اینکه اشکال نخواهد شد چون اداره ثبت اسناد با قانون جدیدی که گذشته و وظایفی که برایش معین گشته فوق العاده مرتبط و متناسب با مسائل قضائی است و یکی از دوائر اداری وزارت عدلیه است و مملکت اشخاص را که در اداره قضائی کار کرده و اطلاعات کاملی دارند لازم بدانند مأمور اداره ثبت اسناد کنند در اینصورت اگر مدتی در آنجا کار کردند باید بتوانند پس از مدتی بشغل خود عودت نمایند و علت قبضه سال هم این بوده که مشکل دیگری پیش نیاید و آن مشکل این بود که اعتراض نکنند و نگویند شخصی که از رتبه قضائی بر تبه اداری آمد و هشتاد سال در رتبه اداری مانده و ترفیعی در خدمت اداری گرفته برگرداندش بخدمت قضائی مشکل است.

معاون وزارت عدلیه - این ماده را که پیش نهاد کردند تصور میکنم اشکالی ندارد و در حقیقت با آن ماده پیش نهادی دولت و کمیسیون یکی است و تأمین حقوق مستخدمین قضائی عدلیه را میکند و آقای حاج شیخ اسدالله که خودشان عضو کمیسیون بوده اند می دانند برای یک قسمت از مستخدمین اداری عدلیه شرایط قضائی هم است چنانچه در قانون عدلیه برای مستخدمین که در امور عدلیه کار میکنند همان شرایط قضائی را معین میکند و هم برای بعضی از مستخدمین ثبت اسناد همان شرایط قضائی معین شده است.

ملا کسبیکه عضو ابتدائی بوده و نه سال در اداره کار کرده بعد از مدت نه سال رتبه که در خدمت اداری گرفته رتبه او مساوی با مقام عضو تمیز شده حالا چطور میشود او را در همان رتبه به خدمت قضائی عودت داد چون این مدتی که در خدمت اداری بوده از ترتیبات قضائی دور مانده باینجهت مدت خدمت اداری را بکنیم با این ترتیب رفع این محذور هم بشود.

قسمت آخر پیشنهاد من هم راجع به نظام نامه خاصی است که تطبیق میکنند خدمات قضائی را با خدمات اداری و این از نقطه نظر حسن جریان امور وزارتخانه است مثلا در نظام نامه باید معلوم کنند رئیس اداره امور وزارت عدلیه رتبه با کدام یک از مراتب قضائی مساوی است و برای حسن جریان داخلی داشتن این نظام نامه لازم است و این قسمت اخیرا هم که بنده پیش نهاد کردم برای این است که وزارت عدلیه خودش را ملزم بدانند اینکار را بکنند.

رئیس - آقای شیخ اسدالله (اجازه) شیخ اسدالله - پیشنهادی را که شاهزاده فرمودند شاید بعضی قسمتهای آن نافع باشد لکن يك پیش نهاد پر پیچ و

خمی است که باید يك قدری در آن دقت شود. اگر يك نظریه داشته اند خوب بود در کمیسیون عقیده خود را اظهار میکنند ولی حالا پیش نهاد باین مفصلی که غلبی معنا دارد و به این سادگی نیست کرده اند باید در کمیسیون قسمتهای آن حل شود نه اینکه فوراً يك قسمتهای مختلفه را در يك ماده آن هم در موقعی که میخواهد این قانون از مجلس بگذرد بکنند و به عقیده بنده این ماده را العاق به این قانون نمودن خارج از ترتیب و منطبق است بنابر این به عقیده بنده باید این پیش نهاد برود بکمیسیون استخدام و در آنجا دقت شود و تطبیق و توزیع گردد پس از تصویب کمیسیون بجماس بیاید و مطرح شود و اگر اینطور بشود آقایان تصدیق میکنند خیلی صحیح تر و مرتب تر خواهد شد بنده عقیده ندارم به این پیش نهاد حالا رأی داده

حالا اگر آقای مخبر صلاح میدانند به کمیسیون فرستاده شود بنده عرض ندارم بنده فقط میخواهم قانون استخدام قضات معطل نماید و میترسم اگر این ماده برود بکمیسیون این قانون مدتی طول بکشد بنابر این بنده این ماده را به نظر آقای مخبر کمیسیون و آقای معاون وزارت عدلیه واگذار می کنم

مخبر - بنده يك توضیح دیگری عرض می کنم بازم اگر اشکالی برای آقایان باقی ماند میفرمایند اولاً شرایطی در این قانون برای قاضی نوشته شده که باید آن شخص هم دارا باشد حالا اگر امروز لازم شد او را برین در اداره عدلیه و سه سال مانده و خدمت کرد باید بتواند داخل خدمت قضائی شود

اول اینکه يك رتبه بالاتری از رتبه قضائی پیدا کند شاهزاده و معاون پیشنهاد کردند مطلقا اگر چندین سال هم خدمت کرد باز می توانند برگردد من اینجا اشکال کردم که هر گاه دو سال بیشتر بماند بکدام رتبه برگردد اگر بهمان رتبه که از اول داشت برگردد این تنزیل رتبه و اگر بهمان رتبه که بالا رفته باید برگردد مشکل است

لذا بنده سه سال را شرط کردم که این اشکال راهم نداشته باشد و بنظر بنده این ماده اشکالی ندارد زیرا کسی که در يك رتبه است مثلا رئیس ابتدائی است و ۳ سال در محکمه کار کرده با کسی که در همان رتبه در اداره ۳ سال تفاوتی ندارد و با همان رتبه می تواند به خدمت قضائی برگردد در این صورت هیچ اشکالی باقی نمی ماند

رئیس - آقای نصرت الدوله (اجازه)

نصرت الدوله - بنده فقط خواستم توضیحی از آقای حاج شیخ اسدالله بخواهم چون توبه ایشان است درست فکشان نظر حسن جریان امور وزارتخانه است مثلا در نظام نامه باید معلوم کنند رئیس اداره امور وزارت عدلیه رتبه با کدام یک از مراتب قضائی مساوی است و برای حسن جریان داخلی داشتن این نظام نامه لازم است و این قسمت اخیرا هم که بنده پیش نهاد کردم نظر خاصی داشتم و خواستم ایشان را اغفال کنم

خیر بنده نخواستم ایشان را اغفال کنم و يك رأی بگیرم آنهم از ایشان که سابقه خدمت در عدلیه دارند و در این کار ورزیده شده اند در صورتی که این ماده خیلی واضح و روشن است ولی شاید بواسطه اینکه يك مرتبه خوانده شده و ایشان

قرائت نکرده اند ملتفت نشده اند و این خور پر پیچ و خم به نظرشان می آید. مطالب این پیشنهاد این است که میگوید يك قاضی اگر به اداره آمد و دو سه سال ماند آیا این از خدمت قضائی باید بکلی محروم باشد.

مجلس امروز اگر يك مدیر کل برای وزارت عدلیه لازم است آن مدیر کل را از اعضاء محکمه استنباف و تمیز که چندین سال قضاوت کرده اند بیآورند و مدیر کل بنمایند البته بهتر است و هیچ مقصود دیگری غیر از این نیست که اگر يك چنین امری اتفاق افتاد پس از چندی همین شخص میتواند بخدمت قضائی خود برگردد بنده هم قبل از اینکه این پیشنهاد را بکنم با آقای منصور السلطنه و مخبر کمیسیون هم مشاوه کرده ام و با معیت ایشان این ماده انشاء شده است

بنده پیشنهاد میکنم در قانون استخدام مستخدمین عدلیه در هر ماده که لفظ قضاة نوشته شده تبدیل شود به لفظ حکام و هر جا که لفظ قاضی نوشته شده تبدیل شود به لفظ حاکم.

رئیس - آقای شیخ الاسلام (اجازه) بعد از اینکه آقایان صلاح ندانستند در محاکم عدلیه يك اشخاصی باشند که لایق قضاوت باشند در این صورت استعمال و اطلاق لفظ قاضی برای اشخاصی که در این بنده این ماده را به نظر آقای مخبر کمیسیون و آقای معاون وزارت عدلیه واگذار می کنم

مخبر - بنده يك توضیح دیگری عرض می کنم بازم اگر اشکالی برای آقایان باقی ماند میفرمایند اولاً شرایطی در این قانون برای قاضی نوشته شده که باید آن شخص هم دارا باشد حالا اگر امروز لازم شد او را برین در اداره عدلیه و سه سال مانده و خدمت کرد باید بتواند داخل خدمت قضائی شود

اول اینکه يك رتبه بالاتری از رتبه قضائی پیدا کند شاهزاده و معاون پیشنهاد کردند مطلقا اگر چندین سال هم خدمت کرد باز می توانند برگردد من اینجا اشکال کردم که هر گاه دو سال بیشتر بماند بکدام رتبه برگردد اگر بهمان رتبه که از اول داشت برگردد این تنزیل رتبه و اگر بهمان رتبه که بالا رفته باید برگردد مشکل است

لذا بنده سه سال را شرط کردم که این اشکال راهم نداشته باشد و بنظر بنده این ماده اشکالی ندارد زیرا کسی که در يك رتبه است مثلا رئیس ابتدائی است و ۳ سال در محکمه کار کرده با کسی که در همان رتبه در اداره ۳ سال تفاوتی ندارد و با همان رتبه می تواند به خدمت قضائی برگردد در این صورت هیچ اشکالی باقی نمی ماند

رئیس - قابل توجه شد مذاکرات در کتب قانون است آقای سبیمان میرزا (اجازه) سبیمان میرزا - ماده هشتاد و نهم در ترتیب گذشته است (تطبیق قضاة محاکم با اعضاء محاکم) ها به هیچ وجه تأثیری در قبال بودن آنها نخواهد داشت

البته این مسئله محتاج به توضیح نیست ولی يك سوء تفاهمی شده است لکن مقصود کمیسیون از آن لفظ قابل تبدیل است نه قابل تغییر زیرا مسئله تغییر تنها مربوط به اعضاء پارکها نیست و هیچ نبات و عضو کوچک وزارتخانه را به ازاده شخصی بدون معاکه نمی توان تنزیل رتبه یا تغییر داد و هم چنین بدون تطبیق و رعایت با مواد قانون استخدام کسیرا نمی توانند ترفیع رتبه بدهند بنابراین اگر در خارج تصور شده که تنزول ترفیع به عمل و اراده اشخاص است غلط است و غیر از قانون استخدام کسی را نمی شود اراده تغییر داد و چون قضاة عدلیه قابل تبدیل نیستند و در صورتی که در شغل مساوی باشند نمی توان يك عضوی را از این محکمه به محکمه دیگر برد مگر بر ضابط خودش اما شغل مدعی العمومی را ممکن است با موزر تبدیل نمایند

در شور اول هم در کلیات آقای مخبر همچو بنده در نظر دارم که قبول کردند این الفاظ را تغییر بدهند بنده هم به طور خصوصی به ایشان گفتم فرمودند تغییر میدهم و تصور میکنم ما عمداً و دستی يك اسباب حرف برای مجلس تدارک می کنیم و در نزدیک ماه مبارک صورت مطلوبی ندارد این قانون باین ترتیب از مجلس بگذرد دیگر بستم به نظر آقایان است.

رئیس - این پیشنهاد راجع بکلیه قانون است بعد از آنکه بکلیه قانون رأی دادید گویا بتوانید این پیشنهاد را بکنید اگر هم می خواهید از سال کنیند کمیسیون

رئیس - این پیشنهاد را بکنید کمیسیون

رئیس - این پیشنهاد را بکنید کمیسیون

رئیس - نسبت به پیشنهاد آقای شیخ الاسلام اصفهانی آقایان نظریاتی دارند ؟

رئیس - آقای مخبر هم این پیشنهاد را قبول فرمودند ؟ مخبر - بلی قبول کردم رئیس - رأی میگیرم باین مسأله الحاقه آقای نصرت الدوله که آقای مخبر

هنوز آن انجمن امتحان را تشکیل نداده ایم و هنوز آن قانون امتحان معین نشده و به محل عمل نیامده مدرسه حقوق مطابق آن دستور ویر گرامی که باید از مجلس بگذرد هنوز تشکیل نشده مخالفت بنده از این نقطه نظر است بنده این مطلب را عرض کردم ولی آقای مخبر کلمات بند را به چیزهای دیگری حمل کردند و در پشت تریبون به بنده تهمت و افترا زدند و هرچک از نمایندگان از حق بنده دفاع نکردند از این جهت گفتند فلانکس میگوید باید قضات دارای امراض مسریه باشند يك مسئله علناً در مجلس به بنده نسبت داده شد و کسی از بنده دفاع نکرد و چون این قانون تمام شده بود این حق برای بنده باقی بود و راجع به کلمه قضاوت هم بنده با آقای شیخ الاسلام موافقم

چون مقام حکومت در عدلیه را نمیشود به قضاوت تغییر کرد قانون اساسی هم به قضاوت تغییر نکرده است قضاوت در مملکت اسلام و مملکتی که پایتخت آن طهران است مطابق همان ترتیبی است که عدلیه اعلام کتالیه امام نوشته اند و آنها گفته اند مقام قضاوت این است و اخذ مال تعبیر حکم آنها باطل است و این را بغیر از عنوان تراضی و معاکه به چیز دیگری نمیشود تغییر کرد ثالثاً در اینجا باید يك شرایط و اوصافی ذکر شود که انزجار مردم از عدلیه از بین برود بنده عرض کردم باید محکام عدلیه مشهور بصحت و امانت باره که با افاضه تأثیری در قبال تغییر بودن آنها ندارد حالا باین توضیح که عرض شد اگر آقایان موافقت کلمه تغییر را با تبدیل عرض شود که در موقع عمل سوء تغییر نشود و اگر همین توضیح هم کفایت میکند که دیگر عرضی ندارم

مخبر - سابقاً هم این مذاکره شد توضیح هم داده شد باز اگر آقایان لازم می دانند لفظ تغییر را تبدیل به تبدیل کنند میکنم رئیس - باید برای گرفت به ماده هشتم با تبدیل لفظ تغییر به تبدیل آقایانی که تصویب میکنند قیام بفرمایند (اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد آقای تمدین - آقای سیدار اعظم - آقای سردار معظم - آقای زنجانی - آقای سردار فاخر - آقای لسان الملك - آقای نصرت الدوله - آقای امیر ناصر رئیس آقای آفاسید فاضل (اجازه)

آقا سید فاضل - بنده هم میخواستم تقاضا کنم لایحه راجع به سالار محترم جزو دستور شود که جزو دستور معین فرمودید مخالفم و چون آقای مخبر اظهارات بنده را حمل بر بغیرواقع کردند و تهمت و افترا بود بنده هم این عرایض را کردم

مخبر - بنده ابداً اسم سید یعقوب را بلغظم نیاوردم و نمی آورم من به هیچکس افترا نزده ام من گفتم اگر این را لازم نمی دانند تغییر بدهند بنده به سید یعقوب حرفی نزدم و عرض نکردم فلان آقا چه گفت چه نگفت من کسی نستم که بکسی تعرض کنم یا با کسی غرض داشته باشم آقا هر چه میخواهند بگویند اما راجع به سایر مطالب که اظهار کردند چون دفاع خیلی شده دیگر عرضی ندارم

رئیس - اگر بانی ماند جزو دستور میشود

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه) حائری زاده - لایحه راجع به چند فقره سیم کشی از کمیسیون گذشته و چون موقعش میگذرد استدعا میکنم در اول

اظهاراتی فرمودند مثل اینکه هر وقت خواستند عقاید خودشان را بیان کنند نگذاشته اند اظهار عقیده نمایند و حال آنکه گمان می کنم ایشان بیش از همه در اینجا حرف می زنند

رئیس - بنده عرضی ندارم

رئیس - پس چرا این طور با تعرض بیرون میروید

رئیس - اینطور با تعرض نمی شود

رئیس - بشما اخطار میکنم

رئیس - آقای شیخ الاسلام از مجلس خارج شدند

رئیس - رأی میگیرم به قانون استخدام قضاة که مشتمل بر چهل ماده است آقایانی که این قانون را تصویب میکنند قیام بفرمایند

رئیس - تقریباً با اتفاق تصویب شد

رئیس - تقریباً با اتفاق تصویب شد

رئیس - تقریباً با اتفاق تصویب شد

رئیس مجلس - مؤتمن الملك جلسه ۳۵۹ صورت مشروح مجلس یوم سه شنبه ۲۷ حمل ۱۳۰۱ مطابق سلیخ شعبان ۱۴۳۱ (مجلس یکساعت و نیم قبل از غروب برای آقای مؤتمن الملك صورت جلسه یوم یکشنبه ۲۵ حمل را آقای امیر ناصر قرائت نمودند)

رئیس - آقایان نمایندگان قریب با اتفاق قیام نمودند

رئیس - تقریباً با اتفاق تصویب شد

رئیس - تقریباً با اتفاق تصویب شد

رئیس - تقریباً با اتفاق تصویب شد

رئیس - تقریباً با اتفاق تصویب شد

رئیس - تقریباً با اتفاق تصویب شد

رئیس - تقریباً با اتفاق تصویب شد

رئیس - تقریباً با اتفاق تصویب شد